

lekihez, s ebben azt ajánlotta, hogy a miniszterelnök vegyen fontolóra intézkedéseket a nyilasok és imrédysták elmozdítására a vezető posztokról („az ellenséget jó posztokkal aligha lehet megvásárolni”), valamint hogy fogja vissza némiképpen a sajtó ellenséges hangját Amerikával és Angliával szemben. A levél megírására kétségkívül főleg az készítette a kormányzót, hogy a nyilasok biztatására bányászok léptek sztrájkba, általános sztrájkot akartak kibontakoztatni, az egész akció háttérében pedig egy államcsíny körvonalai látszottak felsejleni. A kormányzó nyilasellenes, de egyúttal zsidóellenes érzelmeiről egyaránt tanúskodott a levél, kivált az alábbi passzusa:

Ami a zsidókérdést illeti, én egész életemben antiszemita voltam, zsidókkal sohasem érintkeztem. Tűrhetetlennek tartottam, hogy itt Magyarországon minden-minden gyár, bank, vagyon, üzlet, színház, újság, kereskedelem stb. zsidó kezekben legyen, és hogy a magyar tükörképe – kivált külföldön – a zsidó. Azonban, minthogy a kormányzat egyik legfontosabb feladatának az életstandard emelését tartom, tehát gazdagodnunk kell, lehetetlen a zsidókat, kiknek minden a kezükben volt, egy-két év leforgása alatt kikapcsolni, és hozzá nem értő, leginkább értéktelen, nagyszájú elemekkel helyettesíteni, mert tönkremegyünk. Ehhez legalább egy emberöltő kell. Én hirdettem talán először hangosan az antiszemitizmust, azonban nem nézhetek nyugodtan embertelenségeket, szadista, oktalan megaláztatásokat, mikor még szükségünk van rájuk. Azonkívül messze veszélyesebbnek és értéktelenebbnek tartom hazámra nézve példának okáért a nyilasokat, mint a zsidót. Az utóbbi ide van érdekből is kötve, és adoptív hazájához hűségesebb, mint a nyilas, kik – mint a Vasgárda – országunkat megzavart elméjükkel német kézre akarják játszani.¹¹¹

Teleki valóban aggasztotta a német terjeszkedés, amelyben hosszabb távon veszélyt látott Magyarországra nézve, de azt is tudta, hogy hazája területi követeléseinak csak a németek segítségével lehet érvényt szerezni. S a háború első éveiben amilyen mértékig hatalmazódtak a Wehrmacht hadi sikerei, úgy erősödött benne ez a meggyőződés. Teleki gyakorlatias érzéssel megáldott politikus volt, s 1940 októberének első napjaiban beleegyezését adta, hogy német csapatok Románia úti céllal átvonuljanak az országon. A hivatkozás úgy szólt, hogy az Antonescu-féle román hadsereg felkészítéséhez kívánnak segítséget nyújtani, de ezen túlmenően biztosítani kívánják a romániai olajmezőket, s az odavezényelt erők képezik a magját a Szovjetunió ellen indítandó támadásnak, amelyet a románokkal közösen hajtanak majd végre.

A náci sajtó a zsidókérdés általános megoldását állította előtérbe, s Romániát és Szlovákiát állította szembe Magyarországgal, mondván, hogy míg az előbbi országokban „helyes” intézkedéseket hoztak a zsidók ellen, Magyarországon „továbbra is megtűrjük nagy gazdasági befolyásu-